

บทที่ ๒

บทสรุปและขอเสนอแนะ

บทละครอันทั้ง ๑๘ เรื่องนี้ แก่นของเรื่องเป็นประเภทเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ซึ่งเป็นที่นิยมกันอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาทั้งสิ้น เค้าโครงเรื่อง สะท้อนให้เรามองเห็นสภาพของสังคมไทยในสมัยนั้นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการปกครองซึ่งมีกษัตริย์เป็นประมุข มีกฎหมายแบบจารีตนครบาลซึ่งอาศัยการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างค่อนข้างหละหลวม คือการทำน้าลุยไฟ ฯลฯ นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา สภาพทางจิตใจ ความเชื่อในด้านต่าง ๆ ความยึดมั่นในคติทางศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของชาวบ้าน เช่นการวางตัวของผู้น้อง การแต่งงาน การหย่าร้าง ฯลฯ

เมื่อพิจารณาทุกกลอนที่เรารวบรวมละครตามกันฉบับที่มีอยู่ในหอระสมคววิริยญาณแล้ว บางเรื่องก็แต่งเป็นกลอนบทเกือบทั้งหมด มีกลอนบทละครที่แต่งเหมือนแบบแผนที่นิยมกันในปัจจุบันอยู่บ้าง บางเรื่องก็แต่งเป็นกลอนบทละครที่เหมือนแบบแผนปัจจุบันเป็นส่วนมาก มีกลอนบทอยู่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าตัวละครมีปฏิภาณดี สามารถคิดแต่งกลอนได้ไพเราะ มีสัมผัสนอกสัมผัสใน หรือมีฉันทลักษณ์ที่การแต่งบทไว้ก่อน แล้วตัวละครท่องจำเอามาร้อง หรือมีผู้คอยบอกบทอยู่หลังจากก็ได้

กลอนที่เรารวบรวมตอน เทียบได้กับเพลงละครที่ยังมีอยู่ในละครว่าที่เล่นกันอยู่ในปัจจุบัน และเพลงหน้าพาทย์หรือเพลงละครที่เรารวบรวมประกอบการเล่นบางเรื่อง ก็ยังใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ บางเพลงก็สูญหายไป เพราะไม่มีผู้นำมาร้องสืบทอดมา ชื่อเพลงที่อาจจะผิดแปลกไปจากปัจจุบันมานั้น สันนิษฐานว่าผู้คัดลอกลงในสมุดไทยเขียนผิด หรือเขียนตกไป เช่น เพลง "เมาหลุก" ผู้คัดลอกเขียนเป็น "เมาลูก" เพลง "เชิดฉิ่ง" เขียนเป็น "เชิดฉัง" หรือเพลงที่มีชื่อปรากฏอยู่อาจจะยังร้องอยู่ในละครคณะใดคณะหนึ่ง โดยเฉพาะ ซึ่งละครคณะนั้นตั้งชื่อเอาเองตามใจชอบก็ได้ เมื่อละครคณะนั้นล้มเลิกไป ท่านองเพลงก็สูญไปด้วย

การคัดลอกลงในสมุดไทยนั้น เข้าใจว่าคงจะได้กระทำมาเรื่อย ๆ ไม่ใช่แต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเท่านั้น บทละครบางเรื่อง แม้จะยังเล่นในสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็อาจจะมาทำการ

คือลอกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นก็ได้ โดยอาศัยการจกจากลอนมาจากที่ไถ่พิมพ์ด้วย ควบ
 เหนือ ทุนฉบับชดเชยจึงมีผิดกัน ภาษา กวีสะกด ถาวรันต์ ที่ใช้เขียนลงในสมุดไทยก็แตกต่างกันไปจาก
 ที่ใช้ในปัจจุบัน จึงเป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องภาษาที่ใช้ลอกลงในสมุดไทย เพราะ
 ถาพอพระสมุทราชปิฎกชำระบทละคอนอีก ๑๑ เรื่องนอกเหนือไปจากเรื่องมโนห์ราและสังข์ทองแล้ว
 พิมพ์เป็นเล่ม ก็คงจะพิมพ์เป็นภาษาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันเป็นแน่

บทละคอนนอกบางเรื่อง ก็เป็นต้นเค้าของบทละคอนนอก พระราชนิพนธ์ของพระบาท
 สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เช่นเรื่องไกรทอง บทละคอนนอกที่เป็นพระราชนิพนธ์นั้นเป็นส่วน
 ที่ดัดแปลงปรับปรุงส่วนรวมสมัยกรุงศรีอยุธยาให้ทันสมัย ทั้งในด้านการใช้คำ การเพิ่มเติมหรือ
 ตัดทอนข้อความ และการแทรกเพลงหรือกลอนที่ไพเราะลงไป ดังนั้น ผู้ที่สนใจทางด้านวรรณคดี
 ก็อาจจะศึกษาบทละคอนนอกสมัยกรุงศรีอยุธยา เปรียบเทียบกับบทละคอนนอกพระราชนิพนธ์พระบาท
 สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้อีกทางหนึ่ง